

סוכות, ד' המינים (3)

סוכות

התענוג של מצות סוכה

עצם קיום המצוות הוא למעלה מכל טעם וכל סגולה. טעמי המצוות שאנו יודעים אינם סיבות שבלעדיהן הופכת המצוה לחסרת תכלית, חלילה, כפי שבאר רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל: הרמב"ם כתב (הלכות תשובה), שאצל הקב"ה הוא ודעתו אחד, וכשם שאין יודעים עצמותו, כך אין יודעים דעתו. ואם אין יודעים דעתו, מה שייך בכלל לתת טעם למצוה? איך יתכן שנאמר: הקב"ה ציוה כך וכך, וזאת מהטעם הזה והזה? כשם שאין יודעים עצמותו, שאינו גוף ולא ישיגוהו משיגי הגוף, כך אין יודעים דעתו וטעמו. אלא, אמר רבי שמואל, טעמי המצוות הם כטעמים המשתנה של המאכלים. טעמו של מיץ תפוחים אינו כטעמו של מיץ תות בננה, ואף אם שותים אנו מחמת צימאון, ולא מחמת החשק לטעום מן המיץ, בכל זאת חשים אנו טעם, כלומר: טעם המצוה אינו הסיבה לקיומה, כי אם הטעם 'הגעשמאק' המתלווה אליה.

מהו 'הגעשמאק' של מצות סוכה? להרגיש ספון בעולמו של הקב"ה, בצלא דמהימנותא. ואכן, חביבות מיוחדת יש לה למצות סוכה. בירושלים היו צדיקים, דוגמת רבי חיים טודרוס זצ"ל משכונת "שערי חסד", אשר לא היו יוצאים לרגע מן הסוכה, לא היו מוכנים לוותר לרגע על העונג שִׁבְשֶׁהָהּ בעולם המרומם, הנבדל מן העולם הזה.

ספר "יחי ראובן ימים נוראים, סוכות"

בגיליון "פנינים", מובא בשם הגר"א, שפירש את הפסוק בתהלים (עו. ג): "ויהי בשלם סוכו ומעונתו בציון" באופן זה. בדרך כלל אדם מקיים המצוות באיבר מסוים: לולב הוא נוטל בידו, קריאת שמע הוא קורא בפיו, תפילין הוא מניח על זורעו ועל ראשו, וכל בכל מצוות. ישנם רק שתי מצוות שהאדם נכנס אליהן בכל גופו ומקיימן בכל איבריו: מצות סוכה ומצות ישוב ארץ ישראל, ואין האדם נקרא שלם עד שיזכה לקיים שתי מצוות אלו, וכן יעקב לא נקרא שלם אלא כאשר הגיע לארץ ישראל, כדברי הפסוק: "ויבוא יעקב שלם עיר שכם אשר בארץ כנען" (בראשית לג. יח). וזהו המרז בפסוק: "ויהי בשלם", אלו מצוות מקיים האדם בשלמות כל גופו, "סוכו ומעונתו בציון", מצות סוכה ומצות ישוב ארץ ישראל.

ספר "ומתוך האור סוכות"

ע"י התורה והתשובה של יום כיפור מגיעים לימות המשיח בסוכות

אחרי יום כיפור מגיע סוכות, הוי אומר: סוכות הוא התכלית, וכידוע סוכות מרמז על ימות המשיח. בסוכות יתקיים "ועמדו זרים ורעו צאנכם" (ישעיה סא, ה), דהיינו שגם את האומות מכניסים תחת כנפי השכינה ומתקנים אותם עד כמה שאפשר, על ידי פרי החג. והשיא זה שמיני עצרת, שהוא עולם הבא ממשי. וביאור הדבר, שתכלית יום כיפור הוא להשתמש בכח התורה והתשובה כדי לחזור ולשוב לנקיות ולטהרה של פעם. "פעם" ו"ימות המשיח" זה היינו הך. על ידי התורה והתשובה של יום כיפור, מגיעים לימות המשיח בסוכות. יום כיפור זהו יום של תשובה, יום של שלימות ושל עליה. אחרי יום כיפור האדם הוא בעל תשובה. המטרה והמציאות של סוכות היא להגיע למה שנאמר (ויקרא כג. מג): "למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים". המציאות של סוכות הוא לחזור ליציאת מצרים, לחזור לחביבות הראשונה, שהיתה בתחילה.

רב פינקוס זצ"ל בספרו "סוכות"

ד' המינים

כך יהפוך ה'אתרוג' לתרי"ג שלם

אתרוג בגימטריא תר"י, ועם ג' המינים הנוספים, תרי"ג ששקול כנגד תרי"ג מצוות. מה כוונת הדברים? יש לבאר על פי המדרש שאתרוג הוא רמז למי שיש בו תורה ומעשים טובים, לולב רמז למי שיש בו תורה, הדסים, למי שיש בו מעשים טובים, וערבות למי שאין בו לא תורה ולא מעשים טובים. כי דבר פשוט הוא, שמי שיש בו תורה ומעשים טובים, ובכל זאת הוא עומד יחיד ואינו מעורר את האחרים לעבודת הבורא, לא יצא ידי חובתו, ועל כן האתרוג הוא בגימטריא רק תר"י, כי עדיין הוא חסר ג' מצוות. מתי ישרים אותו 'אתרוג' את ג' המצוות החסרים לו? כאשר נצרף אליו את 'הלולב', כלומר: את מי שיש בו תורה אבל אין בו מעשים טובים, וצריך להוכיח אותו, וכן ה'הדסים', שאין בהם תורה, וצריך ה'אתרוג' ללמדם, וגם את ה'ערבה', שאין בהם לא תורה ולא מעשים טובים, צריך לעורר לשוב בתשובה שלימה, ועל ידי קיום ג' מצוות הללו, יהיה האתרוג שלם, ולכן אתרוג בצירוף ג' אלו הוא בגימטריא תרי"ג.

ספר "כמוצא שלל רב" סוכות

האתרוג רומז ללב

ב"שולחן ערוך" (הלכות סוכה סי תרמח ס"א) נפסק: אתרוג היבש פסול, ושיעור היבשות, כשאינו מוציא שום לחה, ויבדוק על ידי שיעביר בו מחט ובו חוט, ואם יש בו לחה

הרשעים עם תלמידי חכמים, חיבור הממלא אותם בטעם וגם בריח.

הלכה: נקודות שחורות ושאר פסולים בפיטמא, שושנחא או עוקץ.

שו"ע (תרמ"א סי"ב): מחוטמו ואילך דהיינו ממקום שמתחיל לשפע עד הפיטמה פוסל חזוית וכל שינוי מראה בכל שהוא. ובבה"ל (ד"ה ממקום) כתב ומנהג העולם לא להקפיד על הנקודות שחורות ושאר ריעותות המצויים בפיטמה, ובפסקי תשובות אות יב כתב: יש ללמד עליהם זכות הואיל ומעיקר הדין אתרוג שניטלה פיטמתו עד מעט סמוך לאתרוג כשר הוא, א"כ אין חזוית ושינוי מראה פוסלים בה שהרי אם ירצה יוכל להסירה לגמרי עד סמוך לאתרוג, ובצירוף שיטת הב"ח שאפשר לפרש דברי הרמב"ם שאין עץ הפיטמא בכלל האתרוג. ולפי זה אין להקל כי אם במראות שהם בגובה הפיטמא אבל אותם הסמוכות לאתרוג יש להחמיר עליהם לדונם כאתרוג עצמו

פתגם: היכולת החשובה ביותר בחיים היא היכולת להשתנות.

ספר "שמחלה"

פתגם: כגודל הקרבה, כך עוצם המריבה.

ספר "שמחלה"

חקירה: סוכה לצל: צריכה להיות לצל, או פסולה אם נעשתה שלא לצל (מפענה צפונות ו-לא: צריכה להיות לצל) ספר קובץ יסודות וחקירות

סיפור: אש יצאה מחשבון: באישון לילה פרצה בבית עסק ידוע וכל הסחורות עלו בעשן. למחר נפוצה שמועה מפה לאוזן, כי הצתה זו הצתה במזיד, מאחר שבעל העסק צפה הפסדים גדולים בעתיד הקרוב וביקש להציל עצמו בעזרת דמי הביטוח. הגיב על כך יהודי חכם: זהו שנאמר בתורה: כי אש יצאה מחשבון...

ספר "חד וחלק" חלק ג' (דף פד)

שבת שלום, חג שמח

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי זוריה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, ראובן בן איזא, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, פייגא אולגה בת ברנה, יוסף בן מייכה, רבקה בת ליוה, ריש'רד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, יעקב בן אסתר, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, רפואה שלימה ולידה קלה לרבקה בת שרה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון לאלודי רחל מלכה בת חשמה. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלה, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים.

יראה בחוט. בסיעף ז' שם נאמר: ניטל דדו, והוא הראש הקטן ששושנתו בו, פסול... וכל זה דוקא שניטלה, אבל אם לא היה לו דד מעולם כשר. בספר "שארית מנחם" פירש הלכות אלו בדרך רמז, כי הנה במדרש (ויקרא רבה ל, יג) מצינו שאתרוג דומה ללב, ורומז על הלב. משום כך על פי ההלכה אם הוא יבש ואין בו שום לחלוחית פסול, רמז לכך שמי שאין בלבו לחלוחית של מצוה פסול הוא. נאמר שהסימן לבדוק דבר זה הוא על יד שיעביר בו מחט, הלא הם דברי מוסר וכבושין, כמו שנאמר: "יש כמדקרות חרב" (משלי יב, יח), ואז יהא ניכר האם יש בו שום לחלוחית. כיון שמצד שני צריך גם את את 'ויגבה לבו בדרכי ה', ושם הענוה פסולה בתכלית, משום כך אם ניטל הדר ממנו, והוא הראש הקטן ששושנתו בו, בחינת ראש וגאווה 'הקטן' הרומז לענוה, פסול.

אתרוג, דר באילנו משנה לשנה

כתוב בגמרא (סוכה לה): "פרי עץ הדר", רבי אבהו אומר: אל תקרי הדר אלא דבר שדר באילנו משנה לשנה. בספר "ילקוט הגרשוני" ביאר: כל הפירות דבוקים באילן רק בזמן שיש להם עלים השומרים ומגינים עליהם מזרם וממטר, והשמש שולחת להם קרני זהרה, וזה דימיון לאומות העולם הדבוקים בה' רק שומרים כשיש להם שפע טובה, אך כשרואים הסתר פנים, עוזבים את ה', אך האתרוג דר באילנו משנה לשנה בכל העיתים ובכל הזמנים, גם כאשר יפלו העלים השומרים אותו, וגם כאשר תחדל השמש ליתן קרני זהרה, דבק הוא באילן ולא יפול ממנו, כן ישראל, 'דבקים בה' כולכם חיים'. בכל יום מימות השנה, אף כי אין עליהם שמירה ורואים הסתר פנים, ואף שאין מושפעים בשפע טובה והצלחה. דבקים בה' ועושים רצונו בלבב שלם.

טעם אגידת המינים: מובא במדרש רבה (ל. יב): וערבי נחל אלו ישראל, מה ערבה זו אין בה ריח, כך הם ישראל, יש בהם בני אדם שאין בהם לא תורה ולא מעשים טובים. בפשטות מדובר כאן על הרשעים, שאין בהם לא תורה ולא מעשים טובים. והדבר תמוה, מקשה רבינו יהודה צדקה זצ"ל בספרו "פורת יוסף", וכי יש בעם ישראל, רשעים שאין בהם לא תורה ולא מעשים טובים, והלא חז"ל אמרו (ערוכין יט). שאפילו הריקנים שבעם ישראל מלאים במצות? אלא מתרץ הרב יהודה צדקה: באמת הרשעים שבעם ישראל חסרי טעם וריח, אבל כאשר הם באים לשיעורי תורה, כאשר הם מתקרבים ומתדבקים בתלמידי חכמים, אז הם נהפכים לאיש אחר, מתמלאים במצוות רבות עד שנאמר עליהם: מלאים במצוות כרימון, ויש בהם טעם וריח. זהו הטעם לכך שהתורה הורתה לנו לאגוד יחדיו את ארבעת המינים, חיבור הערבה לאתרוג מסמל את חיבור

